

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 „
pe 1/4 an 5 „
pe o luna 2 „
N-rii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrieri nefrancațe nu se primesc

REVOLUȚIE ÎMPOTRIVA UNGURILOR.

Intr'un articol publicat în fruntea numărului său dela 12 c. „Egyetértés” scrie despre tulburările din Croația următoarele:

„Revoluția care are de scop deslipirea dela patria mămă, este pe cale să izbucnească, ba chiar a izbucnit. Autoritatea statului maghiar, onoarea supremației maghiare este în primejdie. Vieța a mit și miș de Unguri și averea lor nu este de loc în siguranță.”

Continuă apoi să publice două pagini mari de amănunte despre grozăviile „noaptei de teroare dela Brod”, unde Croații ar fi năvălit asupra garii, ar fi tras focuri și ar fi stricat uș și ferestre, ba puțin a lipsit să nu cadă victimă șeful de stație și familia sa, care „a scăpat numai baricându-se într-o cameră internă mai mică...”

De când cu amănuntele ce au dat despre pretinsa tulburare a Românilor din Șepreuș, trebuie să fim cât se poate de rezervați când citim amănunte de felul acesta prin ziarele maghiare. Ba putem lua otravă, că și în Croația sgomot se face și învinuit este tot hoțul de păgubaș.

Întâiu și întâiu e greu să ne închipuim o revoluție țărănească dinaintea căreia șeful de gară, reprezentantul autorității statului și a supremației maghiare a scăpat baricându-se într-o cameră internă mai mică... Mă de sătenii rescuși de sigur nu s'ar opri la pragul ușei unei asemenea camere, dacă ar fi avut de gând să omoare pe viteazul „reprezentant” baricadat.

Ci toată istoria va fi o invenție a funcționarilor maghiari de p'acolo, cari pe d'oparte vor să arate cu câte greutate luptă ei și cum își pun în primejdie (!) vieța pentru „idee”, ear pe de altă parte să-și motiveze cererea de a fi transferați în patria mămă.

Tot așa va fi și revoluția dela Bogaceve, unde „miile” (?) de săteni rescuși au vrut să nimicească palatul

lui Fodróczy Sándor și întreaga familie a acestuia... Au vrut dar n'au făcut-o, deși însuși corespondentul numărului ziar scrie că au intrat în castel și au căutat pretutindeni pe Banul!

Ei, dacă vandalisme au vrut a face de ce nu li-au făcut?... Nimeni nu i-a oprit.

Adevărul va fi cu totul altul.

Cine știe ce țărani năpăstuiți vor fi cei arătați de presa maghiară ca revoluționari. Țăranul, fără deosebire de neam, nu-și lasă casa și holda sa, mă ales în vreme de lucru, nu pornește în ceată cale de mai multe ore, fără să aibă vre-o cauză binecuvântată. Ci de sigur și Croații aceia caută dreptate ori satisfacție și cei vinovați cred să scape strigând în contra hoțului de păgubaș.

Ori-care ar fi adevărul, cert e că presei maghiare îi este asta un prilej bine venit să ceară măsuri excepționale în contra Croaților. Și credem că întregul afaceri d'aceia i-se și dă o atât de mare însemnătate.

Supremația, ori mai bine: dorul d'o absolută supremație, cu nesocotirea a ori-ce drept autonom al Croaților, eată ce-i face pe șovinisti să țipe în contra Croaților.

„Egyetértés” o și spune: Széll să nu asculte nici de banul, nici de Viena, nici de comandantul militar și șeful su jucu regiuu în Croația... Adică să proclame statariul, ca astfel Croații să respecte și mai ales să simtă „supremația” maghiară.

Din fericire nict Széll singur, nici în unire cu cei dela „Egyetértés” nu e stăpân peste soarta naționalităților...

Ear dacă e vorba să fie regulați Croații, la ce nu s'ar regula în acelaș timp și Sârbii, Românii și Germanii?... Ș'anume întâiu de toate cei din Biserica Albă, cari — scrie „E-s” — sunt așa de porniți în contra Maghiarilor, încât aceștia, bieții, nici nu pot să se roage lui Dumnezeu...

Așa scrie adică un patriot, care să nu iscălește. Dar are curajul să firme că „naționalitățile provoacă” e respectă adică Gotterhalte și când mers vestea, la Paști, că Ungurii vr să demonstreze contra casei Domni-lăre, naționalitățile („obrasnice”) au lat măsuri să-i pună la regulă pe demonștrânți, cari auzind despre aceasta (fiind viteji) nici nu s'au arătat de așel. Chiar căpitanul orașului, Petzrik, a fi luat aceste măsuri.

E, într'adevăr și mare cutezanța acestor naționalități. Auți D-Ta: să intrășnească ele, cari numără 8500 sflete, să ceară respectarea dorințelor majorității, ear nu tolerează șovinismul celor 547 de Unguri, despre care și „Egyetértés” recunoaște că au „căzut aolo din depărtare”, sunt deci funcționari, aduși la pricopseală...

Chiar Ungurii folosesc adesea prurbul cu dracul zăgrăvit pe părete... Atâta tot strigă presa maghiară că e revoluție pretutindeni în contra Maghiarilor, și îndeosebi că e în primejdie onoarea (?) supremației lor, până ce într'adevăr cei oprimați se vor cugeta poate serios, să scuture odată de pe gât pe agenții cari sub pretext că reprezintă autoritatea statului, se dedau la cele mai odioase fapte, cum s'a petrecut la Șepreuș... multe ori mai ales în Croația.

Condamnat. Organul slovac „Hlas Ludu” a scris un articol în care osânda tendența de a maghiariza. Aceasta din incidentul când anul trecut ministrul Wlassics și episcopul Csáky Károly din Vaf cereau o mai intensivă predare în școlile confesionale nemaghiare a limbii ungurești. Procurorul a așut însă că articolul agită contra Maghiarilor. A pornit deci proces și astfel luni curtea cu jurați din Budapesta a și osândit pe autorul articolului, pe dl Kubina Francisc, la 3 luni temniță de stat și 200 coroane amendă.

Concesiune dela M. Sa.

Ziarele maghiare din Budapesta aduc știrea — din isvor sigur, scriu ele — că M. Sa a făcut o mare concesiune neamului unguresc. A dat anume ordin comandamentelor armatei comune că la sărbători și ori ce eveniment unde sunt și civili și unde muzicele militare, conform regulei, cântă Gotterhalte, să se cânte apoi și imnul Kőlcsey — Erkel.

Ordinul regal, după știrile presei maghiare, va fi aplicat deja azi, cu prilejul sărbătorilor de iluminare ce se aranjează la citadella din Buda și pe cheiul Dunării d'acolo.

Presa kossuthistă nu este însă mulțumită cu atâta. Ea vrea cu ori ce preț ca Gotterhalte să nu se mai cânte pe teritor maghiar.

Din Dietă.

— Ședința dela 12 Maiu. —

Nainte de ședința contele Apponyi a primit cinci delegațiuni venite să protesteze în contra proiectului de lege militară. Tot delegații din cercuri maghiare.

Apponyi comunică Dietei moartea deputatului Scitovsky. Il parantează cu multă căldură.

Ugyula reflectează la cele ce a scris despre el semioficiosul „Bud. Tudositó”, care a afirmat că alegătorii se i-au dat vot de blam pentru că a ieșit din partidul liberal. S'a scris apoi că a fost poftit să iasă, din cauză că e în contra proiectului de lege militară. Asta nu-i adevărat. După cum fapt e că numai o parte din alegătorii din cerc, cei puși la ordinele administrației, au luat poziție în contra sa.

Barabás aduce vorba despre afacerile din Croația. Zice că Ungaria și neamul unguresc este batjocorită și palmuită de Croați. Aceasta se face cu știrea și aprobarea Vienei (stânga extremă aplaudă).

LA ROMA...

IV.

S. Angelo.

La extremitatea Nord-Vestică a Romei, pe malul drept al Tibului, între Vatican și pieța Cavour, este Castelul Sant Angelo, una dintre clădirile monumentale nu numai ale capitalei Italiei, dar ale lumii întregi. În fața sa e podul, tot așa de monumental, numit Ponte Elio, care datează dela Adrian (117—138 d. C.). La 1688 Bernini și elevii săi fac balustradele podului; aceasta cu cheltuiala papei Clement IX. Pe balustradele statuii din marmură albă, între alții S-șit Petru și Paul; Bernini a sculptat îngerul care ține în mână crucea.

Castelul s'a făcut să fie mausoleu lui Adrian și succesorilor săi. E o clădire enormă, din cărămidă și piatră, în formă rotundă. Sub papi a servit drept temniță și d'aci până la Vatican Alexandru VI a făcut un pasagiu acoperit. Intocmai cum urca fără trepte Campanile din Veneția, așa și partea cea mai mare a acestei clădiri o urci

mergând roată pe lângă zid. Ajungi pe o terasă, de unde vezi întreg orașul. Intri apoi în așa zisul turn, tot rotund, ce se ridică de pe platforma castelului, până ce în fine ajungi, pe trepte, la terasa superioară, de unde e o priveliște până dincolo de zidurile Romei. Aici profesorul Tocilescu ni-a ținut o interesantă conferință despre istoricul clădirei, care fosta de toate: mausoleu, fortăreață și închisoare. Intre alții aici a suferit arest Beatrice Cenci, care împreună cu mama sa și doi frați, a asasinat pe tatăl ei, patricianul Francesco Cenci, din care cauză au și murit, la 1605, pe eșafod; aici a fost întemnițat marele măiestru florentin Cellini, acuzat și el cu asasinat, dar pe care Clemente VII (Medicis) l'a scăpat, zicând: „Un Benvenuto Cellini numai atunci ar fi permis să fie desființat, dacă ar fi omorât un alt Benvenuto Cellini... Neintrecutul sculptor și aurar s'a și dus după aceea la curtea lui Francisc I al Franței. Celebru alchimist (și abil șarlatan) Cagliostro (1743—1795) d'asemeni aici a stat arestat; și câți alții!

Fiecare cameră, așa zicând, își are istoricul ei și te cutremură umblând

prin celulele întunecoase; însuși coridorul, care merge d'alungul și în giurul zidului, până să ajungi sus, e întunecos... În turn sunt camere mari, spațioase și luminoase, cu frescuri cari și azi sunt admirate chiar de cei mai mari pictori. Cât despre îngerul de bronz din virful turnului, e ridicat de Gregorio I (590—604), despre care legenda spune că pe când era în fruntea unei procesiuni implorând cerului milă, fiind ciomă mare în oraș, i-s'a arătat un înger su sabie de foc.

Ceea-ce m'a isbit însă mai tare și mă ținea sub continuu farmec, era panorama din giurul nostru... Castelul e în vale, dar înălțimea lui face să vedem în depărtare mare, în munți și spre Civita-Vechie, unde Tibrul argintiu se varsă în mare. Se vede bine grădina Vaticanului și Muntele Gianicolo, cu parcul și villete frumoase, ear în vârf de tot statua echuestră a lui Garibaldi. În curtea dinspre Nord a castelului sunt casărmi, unde soldații tocmai făceau exerciții. Ear pe piața Cavour, unde este și statua marelui bărbat de stat, se clădește palatul justiției, numai din piatră albă cioplită; este o mândrie a arhitecturii moderne.

După ce am petrecut apoi vre-o două ore în biserica S-tului Petru, am cutriat corso Vittorio Emanuele și Via Nazionale. Era spre seară, lume multă și elegantă mișuna pe străzi. Ni-am așezat la o berărie din Piazza Venezia (de unde pleacă și unde se întorc toate tramvaiele), și ne făcea impresia că privim în caleidoscop, atâta public ne trecea pe dinainte.

Teatrul Constanți. Diva Darclée.

Am terminat nu se poate mai dulce ziua aceasta.

Seara întregă am admirat adică la teatrul Constanți pe divina diva Darclée, care pe lângă că e o neîntrecută cântăreață, pentru noi mai avea și alt farmec: este Româncă dela București! E apoi frumoasă, că nu știți cum să-ți desfătezi mai cu ardoare sufletul: privind-o, ori ascultându-i vocea dumnezeiască.

Ne vorbisem să mergem toți la teatru și oferindu-i un buchet de flori legat cu mândrul nostru tricolor, să-i facem manifestații cum merită. Așa s'a și întâmplat.

Se reprezenta „Trovatore”... Ș'a cântat diva cu atâta simțire,

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijlocese pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30, 50 de ani,

adecă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, taxele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaliate a se adresa la

HERZOG SÁNDOR

Arad, strada Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

TERÉNYI JENŐ,

Prăvălie cu diferite mărfuri la „Steaua albă“
Arad, Piața Boros Béni Nr. 22. (în colț.)

Recomandă magazinul său de coloniale, tot felul de făină, precum și alte lucruri.

Deosebit recomandă semințele a tot felul de legume.

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.

La comanda din provincie împachetarea nu se socoteste Cumpărarea cu bani gata 2% scăzământ.

945 4-25

Cel mai ieftin izvor de cumpărare în articlii de fer.

Telefon 386.

Telefon 386.

Frații Berta

prăvălie de ferării și instrumente

ARAD, Andrassy-tér 3.

Recomandă stropitoare de peronospora, sistem nou, Non plus ultra, garanție de 10 ani, cu 34 coroane. Toți cumpărătorii sunt rugați în interesul propriu, ca înainte de a cumpăra stropitoare de alt sistem să vină să vază sistemul nostru și să se convingă, că sistemul „Non plus ultra“ e neîntrecut.

946 3-12

Coase veritabile „Bură“ pe lângă garanție.

„Non plus ultra“

„Non plus ultra“

Mare deposit în articlii de fer, instrumente, ferării de pat, articlii de culină, cuptoare, articlii de economie, puști, revolvere, patroane, cumpene decimale, telegraf de odaie (cu instalare) etc. etc.

Prețuri moderate.

Marfă de prima calitate.

Valabil dela 1 Maiu 1903.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Maiu 1903.

Tur										Retour										Tur										Retour									
Arad-Budapesta					Arad-Budapesta					Arad-Tövis					Arad-Tövis					Arad-Segedin					Arad-Segedin														
Pers. I-III.	Accel. I-II.	Pers. I-III.	Accel. I-II.	Mixt. I-III.	Gara	Mixt. I-III.	Accel. I-II.	Pers. I-III.	Accel. I-II.	Pers. I-III.	Pers. I-III.	Accel. I-II.	Mixt. I-III.	Pers. I-III.	Gara	Pers. I-III.	Accel. I-II.	Pers. I-III.	Mixt. I-III.	Pers. I-III.	Pers. I-III.	Mixt. I-III.	Pers. I-III.																
5 10	8 18	11 20	4 21	4 45	9 35	pl. Arad	sos.	9 10	11 51	3 32	7 11	9 00	6 05	12 11	2 04	7 18	6 35	6 35	pl. Arad	sos.	6 59	8 08	10 50	2 36	8 0														
5 25	11 39		5 05	9 53	Sofronya	8 51	11 39	3 17		3 45	5 50				2 18		6 49	6 46	Glogovaț		6 46		10 38	2 19	8 1														
5 39	8 36	11 52	4 40	5 24	10 07	Curtici	8 36	11 30	3 06	5 53	3 33	5 38			3 11		8 12	7 16	Pauliș		6 00		10 00	1 22	7 1														
5 55		12 08		5 46	10 25	Löksháza	8 13		2 51		3 17	5 21			12 49	3 26	7 53	8 31	sos. Radna-Lipova	(pl. sos.)	5 44	7 30	9 45	1 01	7 0														
6 01				5 54		Bánhidí major	8 03			3 09					12 50	3 33	7 55		pl. Radna-Lipova	(pl. sos.)	5 34	7 28	9 38																
6 05				6 00		Országút	7 58			3 05						4 05		7 54	Conop		5 06		9 15																
6 13	9 00	12 25	5 03	6 12	10 44	sos. Chtígház	7 47	11 07	3 34	6 31	7 57	5 03			1 16	4 23	8 21		pl. Conop	(pl. sos.)	5 06		9 15																
6 14	9 01	12 31	5 04	6 32	10 54	pl. Kigyós	7 43	11 06	2 29	6 30	7 56	4 58			1 46	5 12	8 51		Pérvava		4 48	7 00	8 57																
6 28		12 45		6 51	11 10	sos. Ciaba	7 24		2 17		7 42	4 45			2 05		9 08		Soborșin		4 00	6 34	8 15																
6 40	9 18	12 57	5 21	7 05	11 24	pl. Békés-Földvár	7 09	10 49	2 05	6 13	7 29	4 32			2 28		9 31		Zam		4 00		8 15																
6 47	9 23	1 29	5 26	7 47	11 39	sos. Mezöberény	6 25		1 15		7 03	3 54			2 05		9 08		pl. Illa	(pl. sos.)	5 45	7 06																	
7 01		1 42	5 37	8 02	11 55	pl. Gyoma	6 22		1 13		7 00	3 51			2 28		9 31		pl. Simeria (Piski)	(pl. sos.)	5 41	6 59																	
7 02		1 44	5 38	8 04	11 58	sos. Mezöberény	6 09	10 24	1 04	5 50	6 50	3 41			2 28		9 57		pl. Simeria (Piski)	(pl. sos.)	5 41	6 59																	
7 13	9 43	1 54	5 49	8 20	12 11	sos. Gyoma	5 30	10 04	12 40	5 29	6 22	3 14			3 08		10 08		pl. Simeria (Piski)	(pl. sos.)	5 41	6 59																	
7 38	10 03	2 18	6 08	8 46	12 40	pl. Mezötúr	5 15	9 59	12 33	5 24	8 12	3 07			3 13		10 22		sos. Vințul-de-Jos	(pl. sos.)	4 09	4 34																	
7 43	10 08	2 25	6 18	8 58	12 47	sos. Puszta-Pö	4 42	9 40	12 10	5 05	5 45	2 41			4 00		11 08		pl. Alba-Julla	(pl. sos.)	4 08	4 32																	
8 10	10 27	2 50	6 34	9 25	1 17	pl. Puszta-Tenyő	4 22	9 39	12 05	5 04	5 43	2 36			4 15		11 09		pl. Teiuș	(pl. sos.)	3 55	4 17																	
8 13	10 28	2 57	6 35	9 35	1 22	sos. Szajol	3 58		11 48		5 18	2 15			4 26				sos. Teiuș	(pl. sos.)	3 57	4 11																	
8 41		3 19		9 59	1 47	pl. Szolnok	3 87	9 16	11 37		5 06	2 03					11 21				3 33	3 43																	
8 53		3 31		10 12	2 00	sos. Ujszász	3 19	9 07	11 25	4 35	4 52	1 20					11 42																						
9 08	11 00	3 44	7 09	10 27	2 16	pl. Tapió-Györgye	2 55	8 53	11 09	4 22	4 33	1 50																											
9 27	11 02	4 01	7 22	10 43	2 34	sos. Tapió-Szele		8 46	10 56	4 15		1 00																											
	11 19	4 13	7 32	12 10	2 49	pl. Nagy-Káta		8 28	10 34	3 58		1 23																											
	11 19	4 36	7 49	12 42	3 14	sos. Tapió-Szeosó		8 28	10 33			1 23																											
	11 36	4 38	7 50	12 49	3 15	pl. Suly-Sáp			10 19			1 22																											
		4 54		1 21	3 34	sos. Mende			10 09			1 21																											
		5 07		1 47	3 47	pl. Gyömrő			9 53	3 25		1 53																											
		5 33		2 34	4 15	sos. Magló			9 32			1 31																											
		5 50		2 58	4 35	pl. Hákos			9 22			1 19																											
		6 04		3 15	4 51	sos. Kóbánya			9 11			1 06																											
		6 18		3 38	5 06	pl. Budapest			9 02			1 07																											
		6 28		3 49	5 47				8 54			1 07																											
		6 36		4 00	5 25				8 20			1 04																											
		6 48		4 20	5 25				8 20			1 04																											
		6 58		4 32	5 25				8 27	2 28		1 04																											
		7 08		4 42	5 22				8 20			1 01																											
		7 10		4 50	6 00				8 20			1 01																											
		7 10		4 50	6 10				8 10	1 15		1 00																											